

© Колектив авторів, 2024
УДК 61(092)
DOI 10.11603/1681-2727.2024.1.14418

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА МАРІЇ МИХАЙЛІВНИ САВУЛИ

Наведено біографічні дані й творчий доробок М. М. Савули – професорки кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, докторки медичних наук.

Холодного зимового дня 4 грудня 2023 року відійшла у засвіти Марія Михайлівна Савула – відома вчена, мудра вчителька і наставниця, чуйна і доброзичлива людина.

Марія Савула народилася 12 червня 1932 року в селі Жарово Поморського воєводства (нині у складі Західнопоморського воєводства, Польща) в учительській сім'ї з Галичини. З дитинства знала польську мову, німецької навчив батько. Рідною українською спілкувалися лише вдома. У 1945 р. сім'ю депортували до Радянського Союзу. Тут Марія Савула в 1949 р. отримала атестат про середню освіту й хоча у школі навчалася на «відмінно», золотой медалі не отримала, адже не була комсомолкою. В 1955 р. закінчила Львівський медичний інститут (нині Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького), отримала диплом з відзнакою.

У 1955–1957 рр. трудилася районним фтизіатром, потім, у 1960–1970 рр., працювала молодшим, а згодом – старшим науковим співробітником Львівського науково-дослідного інституту туберкульозу. В 1957–1960 рр. навчалася в аспірантурі, кандидатську дисертацію «Зовнішньо- і внутрішньосекреторна функція підшлункової залози при антибактеріальній терапії легеневого туберкульозу» захистила в Харкові. Оponentом її була академік НАНУ Любов Малая. В 1973 у Львові захистила докторську дисертацію, яка присвячена проблемам метаболізму протитуберкульозних препаратів, опонентом був академік, директор Центрального науково-дослідного інституту туберкульозу в Москві Олександр Хоменко. І кандидатську, і докторську дисертації писала українською мовою, що у ті часи було викликом, адже в царині освіти та науки, як і скрізь, панувала російська. Але захист Марії Савули був блискучим. Також Марія Михайлівна ніколи не була членом комуністичної партії.

У 1970 р. почала свою плідну роботу в Тернопільському медичному інституті (нині національний університет): спочатку працювала завідувачкою курсу туберкульозу. В 1973 р. в медичному інституті було засновано кафедру туберкульозу, яку Савула Марія Михайлівна очолювала від дня створення і аж до 2003 р. У 1973–2004 ро. Марія Михайлівна була головою асоціації фтизіатрів і пульмонологів Тернопільської області.

Савула Марія Михайлівна мала надзвичайно широкі наукові інтереси. До її наукового доробку належить розробка оптимальних схем і комбінацій антибактерійних препаратів, методів неспецифічної терапії туберкульозу, зокрема апаратної фізіотерапії.

Доктор медичних наук, професор Марія Михайлівна Савула – автор 160 наукових праць. Їй належать ідея й авторство першого в Україні оригінального підручника з фтизіатрії українською мовою для студентів медичних вишів (1998) і першого в Україні лазерного компакт-диска, затвердженого МОЗ як електронний підручник. Загалом Савула Марія Михайлівна була автором або співавтором шістнадцяти видань. Її перу належать три монографії, чотири підручники та навчальні посібники. Серед них «Диференціальна діагностика захворювань легень і плеври», «Туберкульоз і вагітність» – про особливості клінічного перебігу туберкульозу легень у різні терміни вагітності і в

післяпологовий період, оптимальні схеми хіміотерапії та результати лікування хворих, стан здоров'я новонароджених. Представлений у книзі матеріал увійшов до підручників, які видавали пізніше, і навіть у клінічні протоколи щодо тактики стосовно вагітних, хворих на туберкульоз.

Її відданість медицині захоплює. Всі, хто знав Марію Михайлівну, відзначають її інтелігентність, людяність, доброту.

Професорка Марія Савула – лікарка за покликанням. Її поважали і шанували пацієнти, а для молодих колег Марія Михайлівна назавжди залишиться взірцем служіння улюбленій справі.

Вона була щедрою і небайдужою людиною в усіх значеннях цього слова – підтримувала молодих і досвідчених науковців своїми консультаціями та практичною роботою, ділилася своїми знаннями, вміннями, любов'ю зі студентами, аспірантами, молодими і досвідченими колегами. Життя цієї великої і мудрої Людини завжди присвячувалося прогресу, загальному благу, щасливому майбутньому.

4 грудня 2023 р. медична спільнота України зазнала непоправної втрати. Савула Марія Михайлівна залишиться в пам'яті видатним світочем медичної науки, чудовим педагогом і вчителем, світлою, щедрою, чесною і чуйною людиною.

*Колектив кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини та фтизіатрії
Тернопільського національного медичного
університету ім. І. Я. Горбачевського.*

IN MEMORY OF THE DOCTOR OF MEDICAL SCIENCES, PROFESSOR MARIYA MYKHAYLIVNA SAVULA

SUMMARY. The biographical data and creative achievements of M. M. Savula – Professor of the Department of Propaedeutics of Internal Medicine and Phthysiology of the I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Doctor of Medical Sciences.

Конфлікту інтересів немає.

Authors have no conflict of interest to declare.

Отримано 2.01.2024 р.